

MONIQUE VAN ROOSMALEN

Huize Volverve

Het schilderij met de roze olifant

ROMAN

HUIZE VOLVERVE

HET SCHILDERIJ MET DE ROZE OLIFANT

Monique van Roosmalen

Huize Volverve

Het schilderij met de roze olifant

Roman

Uitgeverij VBKLab
VBKMedia B.V. / Utrecht
ISBN 9789032520151 (e-book)
ISBN 9789032520175 (paperback)
© 2023 Monique van Roosmalen
Omslagontwerp Margo Togni
Vormgeving binnenwerk Crius Group, Hulshout
Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij VBKLab vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Voor de papieren editie van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

VBK
LAB

Voor mijn vriendinnen Ria, Helma, Erny,
Nettie en Anne, met wie ik later graag een
verdieping in huize Volverve betrek.

Inhoud

1	Avonddienst	11
2	Lien Draaiman	23
3	Barend Verbeecke	42
4	Nergens te vinden	54
5	Noor Stokke	57
6	De directrice	71
7	Achtertuint en achterklap	77
8	Cilia van der Vlucht	83
9	Carla Snijders	99
10	Het koffie-uurtje	114
11	Koekjes en suikerklontjes	126
12	Simon Govers	133
13	Boekdelen	148
14	Barend schrijft	156
15	De brief	164
16	Diny Koekoek	175
17	Geen puzzeltijd voor Carla	191
18	Bezoek voor Diny	199
19	De ragebol	210
20	Annie van der Pol	215
21	Een nieuw vogeltje	231
22	Het afscheid	243
23	De Wit	258
24	De overeenkomst	277
25	Na een slapeloze nacht	283
	Dank je wel!	303

Zondag 25 juli 1999

1

Avonddienst

De avondzuster stond in de deuropening. Binnen was het schemerdonker, de gebloemde gordijnen waren voor de ramen geschoven, alleen de televisie gaf licht. Juffrouw van der Pol zat op een oud-Hollandse knopstoel, pal voor het beeldscherm, naar een actualiteitenprogramma te kijken. Wat heeft ze daaraan, dacht de avondzuster, ze is stokdoof, en al verstond ze die mensen wel, dan nog zou ze er niks van begrijpen.

Het was vrijdag weer hommeles geweest, had ze in het rapport gelezen. Juffrouw Van der Pol moest onder de douche: een wekelijks terugkerend drama. Maar wat konden ze anders, haar laten vervuilen was geen optie. Zelf kwam de juffrouw niet verder dan haar gezicht en handen. Als ze in de gaten kreeg dat de douchebeurt eraan kwam begon ze te treuzelen: nog even wat pakken, iets laten zien, eerst koffiedrinken en ten langen leste smeken om uitstel. Ze moesten bijna met haar vechten om haar uit de kleren te krijgen, zo maaide ze met haar armen, en als je niet oppaste had je een schop te pakken. Bij het uittrekken van haar onderbroek begon ze steevast te huilen. 'Ik ben geen hoer,' jammerde ze. Met van angst opengesperde ogen stond ze in elkaar gedoken in

de hoek van de doucheruimte, haar benen stijf tegen elkaar gedrukt, de handen voor haar kruis geslagen. Zo moesten de verzorgsters er de waterstraal op zetten, alsof ze een mitrailleur op haar richtten.

Met de handen in de zakken van haar uniform leunde de avondzuster tegen de deurpost. Ze schoof haar voeten naar voren, waarbij de rubberzolen van haar witte veterschoenen piepten. Steeds meer mensen hadden hulp nodig, al was het maar bij het uittrekken van steunkousen of het losritsen van een jurk. Intussen lagen de meeste bewoners in bed. Eindelijk kon ze even uitblazen. Ze keek naar het dunne grijze haar van juffrouw Van der Pol, dat met een paar spelden was opgestoken en tegen de avond op een haastig in elkaar geflanst vogel-nestje leek. ‘Juffrouw’ wilde ze genoemd worden in plaats van ‘mevrouw’ – er was geen man aan te pas gekomen. Overdag was ze het liefst met een stofdoek, een spons of een ragebol in de weer. Schoonmaken als hobby, daar kon de avondzuster zich niets bij voorstellen. Al drie keer had het hoveniersbedrijf moeten opdraven om de lakens van de juffrouw uit de bomen te plukken. Ze zag haar balkon aan voor een wasrek en hing haar beddengoed over de reling te luchten, ook als het hard waaide. Ze moesten haar constant in de gaten houden, maar dat was godsonmogelijk: was je op de derde verdieping bezig, dan wist je niet wat er op de tweede gebeurde.

Sneu dat juffrouw Van der Pol zo weinig bezoek kreeg, ook vandaag was er niemand voor haar geweest. Twee keer per jaar werd ze opgehaald door vier vriendelijke mannen, vijftigers in donkerblauwe en grijze maatpakken, kennissen van vroeger. Vertederd noemde ze hen ‘mijn belhamels’, zij zeiden ‘juffrouw Annie’ tegen haar. Ze namen haar mee uit eten en brachten haar later op de avond terug, decennia jonger, leek

het, dan toen ze haar kwamen ophalen. De avondzuster had een van hen bij de lift een kozakkendans zien opvoeren met het zondagse hoedje van de juffrouw op. Het grijze veertje stond verdoofd te trillen. Lenig trouwens, hoe die kerel met zijn knieën de voor zijn borst gekruiste armen kon aantikken, en dat met een kaarsrechte rug. De anderen hadden er grinnikend omheen gestaan, en ook de juffrouw genoot van de voorstelling. Ze had niet door dat het haar eigen hoedje was, anders zou ze wel anders gepiept hebben. Altijd liet ze dankbaar de cadeaus zien die ze gekregen had. In haar linnenkast lagen luxe met zijde gevoerde sieradendozen waarin een gouden armband, kettingen en oorbellen waren opgeborgen. Je begreep niet wat die mannen bezielde, juffrouw Van der Pol zou die blinkende dingen van z'n levensdagen niet dragen. Toch was ze er verguld mee. Regelmatig haalde ze de dozen tevoorschijn. 'Van mijn belhamels gekregen,' zei ze teder, terwijl haar vingertoppen een sieraad streelden. In haar badkamerkastje stonden onaangebroken flesjes parfum van Chanel en Dior. Had de avondzuster het voor het zeggen, dan brachten ze een eenvoudig doosje chocolade mee en kwamen ze vaker op bezoek, in plaats van die dure fratsen. Op de kalender in de afdelingskeuken had ze gezien dat juffrouw Van der Pol aanstaande zaterdag weer door haar belhamels opgehaald zou worden. Het leek een eeuwigheid geleden.

Om de veertien dagen verscheen er een opgedirkte tut-hola van de Zonnebloem, die tot vervelens toe herhaalde dat ze Chermaine heette, maar dat wilde juffrouw Van der Pol niet onthouden: ze bleef haar Trudie noemen, naar haar enige zus, die al minstens vijftien jaar dood was. Ze zoende Chermaine op beide wangen en overlaadde haar met koekjes en chocoladeflikken van Droste. Na een uur vertrok het zon-

nebloemetje weer en dan was de juffrouw in tranen. Verder had ze niemand. Dat kreeg je als je geen kinderen had, zat je mooi alleen op je oude dag.

De avondzuster ging rechtop staan, haalde haar handen uit de zakken en wreef over haar bovenarmen. Huize Volverve had juffrouw Van der Pol weinig te bieden, een klein particulier verzorgingshuis was niet ingesteld op dementerenden. Zou de juffrouw het millennium hier halen? Ze zag haar nóg binnenkomen, alweer vijf jaar geleden. Het liefst had ze de hele tweede verdieping bestierd. Was er een medebewoner ziek, zwak of misselijk, dan liep ze af en aan met bouillon, thee en beschuiten. Die eerste jaren hadden ze een goede hulp aan haar gehad.

Kwart over tien, zag de avondzuster op haar horloge, over een kwartier zat haar dienst erop. Ze had trouwens geen haast, de nabeschouwing van de Tour de France zou nog bezig zijn als ze thuiskwam, daar wilde haar man geen woord van missen. De afgelopen drie weken had hij alleen over wielrennen gepraat – ze kon geen fiets meer zien. Hier keek niemand, een oase van rust. In plaats van een praatje met juffrouw Van der Pol te maken – ze kon haar nu beter voor de buis laten zitten – zou ze haar eens lekker verwennen, daar had ze tijd genoeg voor.

Ze draaide zich om en stond oog in oog met de roze olifant op het door meneer Govers gemaakte schilderij dat naast zijn voordeur in de gang hing. In zijn rolstoel was hij er met haar voor gaan staan om de symbolische betekenis van de kleur uit te leggen: een roze olifant staat voor een sluimerend conflict. De spanning is voelbaar – er broeit iets – maar er wordt niet openlijk over gesproken. Men draait als het ware om de hete brij heen. Pas als het conflict open en bloot op tafel komt

te liggen, kan het probleem worden aangepakt en opgelost, verklaarde meneer Govers. Als een leraar kunstgeschiedenis, die haar overhoorde, had hij haar gevraagd wat zij dacht dat de opgeheven slurf betekende. ‘Hij zwaait ons goedendag,’ antwoordde zij. Even galmde zijn bulderlach door de gang. ‘Goed, maar waarom doet hij dat?’ Daar had ze zo gauw geen antwoord op geweten. Meneer Govers wees op de stand van de poten, de wijduitstaande oren en de opgeheven slurf waaraan je kon zien dat de roze olifant in beweging was. ‘Hij confronteert je met een probleem en daagt je uit het op te lossen,’ zo had hij het bedoeld. Er brandde een spotje boven het schilderij, waardoor het roze opgloeide en de saaie gang opvrolijkte. Beige linoleum op de vloer, zandkleurige voordeuren, een wit plafond en witte muren – hoe hadden ze het verzonnen. Vroeger stond er van alles op de gang; de bewoners hadden hun territorium uitgebreid met minisetjes, ladekastjes, kleedjes, bloempotten en rieten stoelen. Na een inspectie van de brandweer was daar een einde aan gemaakt. Bij calamiteiten moesten hulpverleners vrij baan hebben. Morrend hadden de bewoners hun spullen weer binnengehaald.

Ging je bij het appartement van meneer Verbeecke de hoek om, dan zag het er gezelliger uit. Aan zijn buitenmuur hingen twee ingelijste kleurenfoto’s met bloemen, suffe boeketjes – dat dan weer wel. Tegenover het trappenhuis, op de enige plek die licht genoeg was om een plant in leven te houden, stond een grote palm. Deze mochten de bewoners geen water geven. De vorige was verzopen doordat de dames er zonder onderling overleg om de beurt met hun gietertje op af waren gestapt.

Ze liep naar de afdelingskeuken. In de medicijnkast stond een apothekersfles met Hollandse cognac, waarvan ze een

flinke scheut in een glas goot. Uit de koelkast pakte ze een ei, tikte het stuk tegen het aanrecht en liet de dooier en het eiwit in het glas glijden. Terwijl ze met een vork het rauwe ei door de sterke drank klopte, schoot meneer Verbeecke haar te binnen. Hij was benauwd geweest aan het begin van de avond, maar in de drukte was ze hem glad vergeten. Misschien eerst even controleren. Ze zette het glas op het aanrecht.

Meneer Verbeecke was niet alleen, dicht tegen hem aan zat mevrouw Van der Vlucht. Met de gezichten van kinderen die op heterdaad betrapt worden bij het in de fik steken van een krant die uit een brievenbus steekt, schoven ze snel een stukje van elkaar af. Mevrouw Van der Vlucht trok de rok over haar knieën. Ze had een gele zomerjurk aan, die de avondzuster niet van haar kende. Zeker nieuw. Mocht er iets moois groeien tussen die twee, dan had meneer Verbeecke niet alleen de aardigste, maar ook de charmantste van de hele club uitgekozen. Door de zon was de bijna rimpelloze huid van haar gezicht en onderarmen licht brons gekleurd, en haar sprekende ogen waren van een warm chocoladebruin. Het geel van de jurk stond daar goed bij. Ze was bijna een kop groter dan hij, maar zo te zien mocht dat de pret niet drukken.

Op de kleine salontafel stond een koeler met een fles pinot blanc en een driearmige kandelaar met kaarsen, die gelukkig niet brandden, anders had ze daar iets van moeten zeggen. Bejaarden en vuur was een gevaarlijke combinatie volgens het bestuur van Volverve.

‘Stoor ik?’ vroeg ze, alsof ze niets in de gaten had.

Mevrouw Van der Vlucht lachte zenuwachtig. ‘Kom je een glas wijn met ons drinken?’

‘Onder diensttijd zeker, ze sturen me de laan uit,’ zei de avondzuster. ‘Ik kom alleen even kijken of meneer Verbeecke

genoeg lucht heeft, maar zo te zien lukt dat wel.’

Meneer Verbeecke mompelde dat hij niets te klagen had.

‘Dan laat ik u weer met rust,’ zei de avondzuster, die aan de neergeslagen ogen van meneer Verbeecke zag dat ze hem in verlegenheid had gebracht. Ze gaf mevrouw Van der Vlucht een knipoog.

In de afdelingskeuken nam ze het glas van het aanrecht en liep ermee naar het appartement van juffrouw Van der Pol. De kamerdeur was dicht en kloppen had geen zin, dat hoorde ze niet. Vanuit het bed klonk licht gesnurk – dat had ze snel gedaan. Haar spitse neus stak net boven de dekens uit. De avondzuster boog zich voorzichtig over haar heen, ze kon haar moeilijk wakker maken voor het slaapmutsje. Waar zou de juffrouw over dromen? vroeg ze zich af. Niet gauw zou ze de slaapdienst vergeten waarin ze werd opgeschrikt door haar geschreeuw. De juffrouw had zich aan haar vastgeklampt en om vergeving gesmeekt. Ze was nauwelijks tot bedaren te brengen.

Zachtjes sloot ze de deur achter zich en liep naar de afdelingskeuken.

Even later struinde de slaapwacht binnen. Ze gooide haar schoudertas op het aanrecht. ‘Sorry, ik ben aan de late kant, ik zat bij je collega op één te kletsen en was de tijd vergeten.’

‘Geeft niet, alles rustig hier, het laatste halfuur tenminste. Ik heb zelfs de ochtendmedicijnen al klaargezet.’ De avondzuster sloot de medicijnkast af en legde de sleutel in de la onder het aanrecht.

‘Voor wie is dat gore drankje?’ De slaapwacht wees naar het glas met de cognac en het geklopte ei.

‘Dat had ik voor juffrouw Van der Pol gemaakt, maar toen ik ermee aankwam sliep ze al.’

‘En geen ander slachtoffer gevonden, begrijp ik.’ De slaapwacht pakte het glas, rook eraan en kokhalsde.

‘Je kunt het weggoaien,’ zei de avondzuster, die dat kokhalzen aanstellerij vond, ‘maar misschien doe je er vannacht nog iemand een plezier mee.’

‘Daar begin ik niet aan, ’s nachts moeten ze slapen, anders doe ik zelf geen oog dicht, is mijn dag naar de filistijnen.’ De slaapwacht zette de kraan open en goot het glas leeg. ‘Gisternacht genoeg gedoe gehad. Juffrouw Van der Pol liep om halfzes op de gang, jas aan, hoedje op. Ze moest met meneer naar de markt, beweerde ze, maar ze was haar boodschappentas kwijt. Ik kreeg haar niet meer terug in bed. Toen ik vroeg wie die meneer was met wie ze op stap wou, werd ze zissig: ik moest niet net doen of ik meneer niet kende.’ De slaapwacht lachte. ‘Nog bijzonderheden?’

De avondzuster wees naar de rode map die op het aanrecht lag. ‘Ik heb alles opgeschreven. O ja, mevrouw Van der Vlucht zat bij meneer Verbeecke. Het zag er nogal intiem uit. Ze had een nieuwe jurk aan, speciaal voor de gelegenheid, leek het.’

‘Bij meneer Verbeecke?’ De slaapwacht gniffelde. ‘Volgens mij heeft ze iets met meneer Govers. Om zes uur ’s morgens zie ik haar zijn appartement binnensluipen. Ze zal toch niet met allebei? Om te gillen. Als mevrouw Draaiman dit hoort, springt ze uit haar vel van jaloezie, die lust er volgens mij wel pap van. Let op mijn woorden, die zal niet rusten voordat ze een van de kerels aan de haak heeft geslagen, ze loopt zich niet voor niets de hele dag op te tutten.’

‘Mevrouw Draaiman had vanavond erge buikpijn, dat heb ik opgeschreven,’ probeerde de avondzuster het gesprek over een andere boeg te gooien. Ze had al spijt dat ze de slaapwacht op de hoogte had gebracht van meneer Verbeecke en

mevrouw Van der Vlucht. Hadden die mensen soms geen recht op privacy? Ze moest haar niet te veel vertellen, niets persoonlijks in elk geval. ‘De dochter van meneer Govers is drie kwartier geleden vertrokken, daarna heb ik hem meteen naar bed geholpen. En mevrouw Stokke blijft maar depri, moet daar geen psycholoog bij gehaald worden?’

‘Welnee, wat moet een psycholoog nou met zo’n oud mens, daar is toch geen eer aan te behalen.’ De slaapwacht viste een pakje kauwgum uit haar schoudertas, pulkte het open en stak er twee tegelijk in haar mond. ‘Jij ook?’ Ze schoof het pakje over het aanrecht.

De avondzuster schudde haar hoofd. ‘Nee, ik ga, rustige slaapdienst.’ Als het gesprek dit niveau hield, kon ze net zo goed bij de nabeschouwing van de Tour de France gaan zitten. Ze draaide zich om en liep de gang in, waar de nachtverlichting al aan was. Door het raam van het trappenhuis, naast de lift, zag ze een heldere hemel met ontelbaar veel sterren. Morgen zou het weer een stralende dag worden.